

Energi - og klimaneutral Vandselskaber

- væsentligste barrierer

9. april 2019

DMT, Skanderborg

Jeanette Agertved Madsen

Udviklingschef

Agenda

- Potentiale & status
- Rammerne & Systemafgrænsning
- Energi - interessant i fremtiden?
- Opsummering m. barrierer

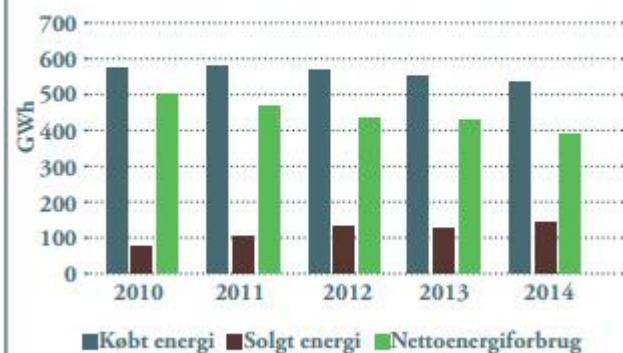
Potentialet

- Energiproducerende spildevandssektor? **Ja, potentialet er der**

Tabel 2: Oversigt over danske renselanlæg (Forsyningssekretariatet, 2015).

	Antal anlæg	Antal selskaber	Andel af samlet PE	Kapacitet (mio. PE)	Faktisk belastning (mio. PE)
Alle	674	111	100 %	13	8,4
>60.000 PE	62	47	71 %	9	6

Figur 1: Nettoenergi i spildevandssektoren

Tabel 1: Oversigt over energiforbrug og potentialer i vandsektoren

	Nettoenergiforbrug GWh	Energi-besparelses-potentiale GWh	Energi-produktions-potentiale GWh
Spildevand	400	130	>800*
Drikkevand	150	(ikke udregnet)	(ikke udregnet)
Hele vandsektoren	550	>130**	>800

*Ved antagelse om udnyttelse af 25 % af potentialet for varmepumper

**Det samlede besparelsespotentiale er underestimeret, da potentialet i drikkevandssektoren ikke er beregnet.

En energiproducerende vandsektor, Niras, 2016

(Partnerskab for energiproducerende renselanlæg, MUDP)

Energiproducerende renselanlæg

Eby Mølle Renselanlæg

Foto: VandCenter Syd

150% selvforsyning er en realitet ved VandCenter Syd

VandCenter Syd har gennem de seneste fem år målrettet arbejdet mod at blive både CO₂-neutrale og selvforsynende med energi på vores renselanlæg. Arbejdet har været målrettet mod optimering af det bestående system med et minimum af investeringer. Læs om resultaterne her.

VIDEN

VIDEN FORSIDE

TECH

KLIMA & MILJØ

NATURVIDENSKAB

Dansk renselanlæg sætter nye internationale standarder

Egå Renselanlæg kommer til at producere 50 procent mere strøm, end det bruger.

Marselisborg Renselanlæg får international ros - 16.11.2016

Marselisborg Renselanlæg i Aarhus er et forbillede for hele verden, siger ny international rapport om energieffektiviteten i vandsektoren.

Rådnetanke på Marselisborg Renselanlæg, hvor der dannes biogas af spildevandet.

TEMA: CIRKULÆR ØKONOMI

GENNEMBRUD: BIOFOS SENDER SIN ENERGIbalance I STORT PLUS

16-06-2016 |

Tekst: Jesper Andersen

På rekordtid har BIOFOS skabt et resultat i verdensklasse. Allerede i 2014 kunne virksomheden sætte plus foran sin årlige energibalance, og i 2015 slog strategien for alvor igennem. Her viser nye beregninger, at BIOFOS solgte 27.369 MWh mere energi, end der blev købt til at rense 129 millioner m³ spildevand.

Energiproducerende

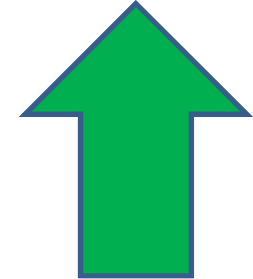
Energiforbrug

Energioptimering

Energiproduktion

El
Fjernvarme
Naturgas
Olie

Biogas
El
Varme

Driver

- Økonomisk incitament
- Ejerstrategi - Grøn profil
- Fastholdelse og tiltrækning af medarbejdere
- Kompetenceudvikling
- Ny teknologi

Rammerne

Energiproducerende renselanlæg

Små renselanlæg uden rådnetank

Nej, IKKE uden hjælp

- Termisk energi, varmepumper
- Vindmøller
- Solpaneler
- Slam til renselanlæg med RT

Energi

Energiproducerende renselanlæg

Større renselanlæg med rådnetank

Ja, gode muligheder

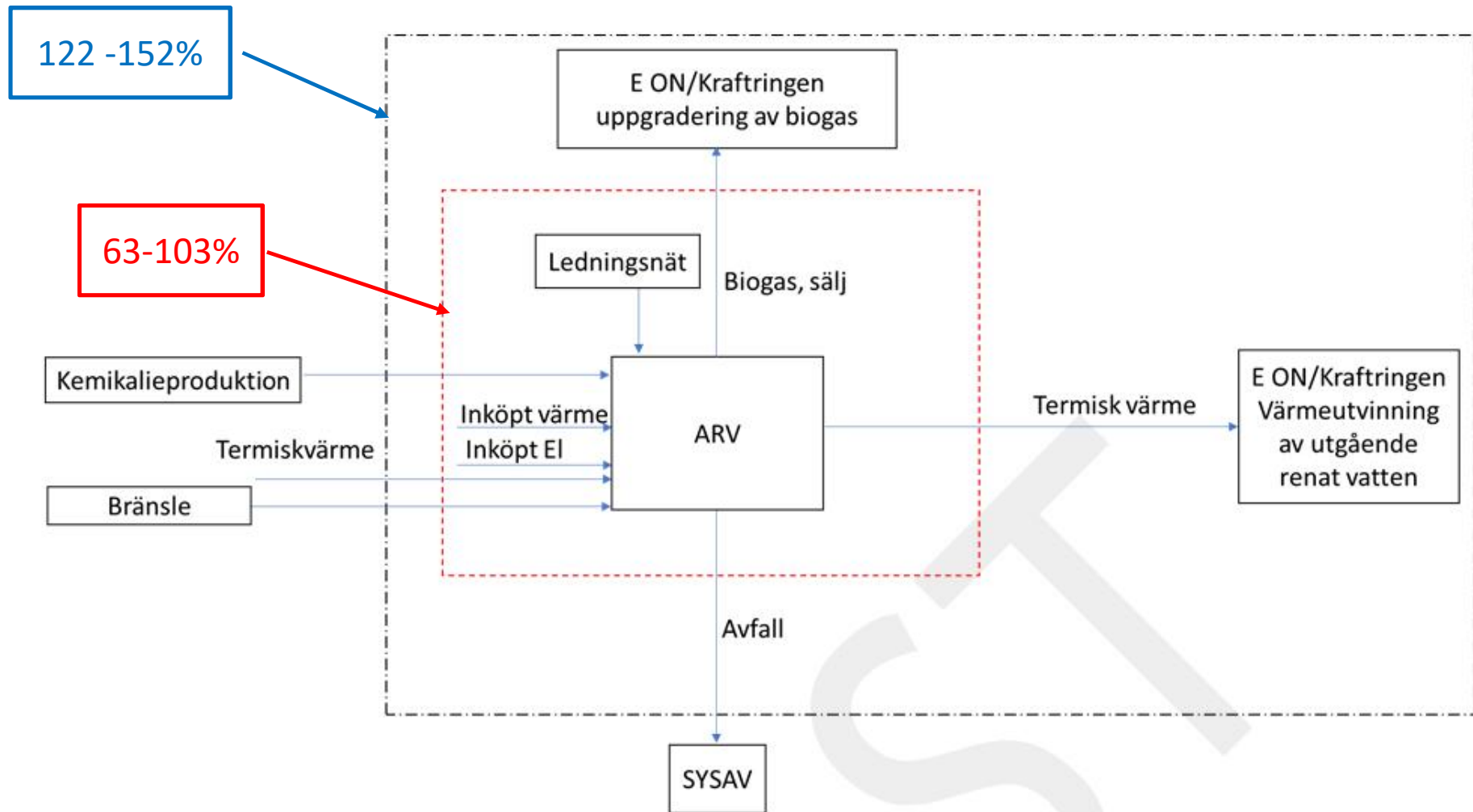
- Reduktion af energiforbrug
- Forøgelse af energiproduktion

(afhænger af spildevandssammensætningen)

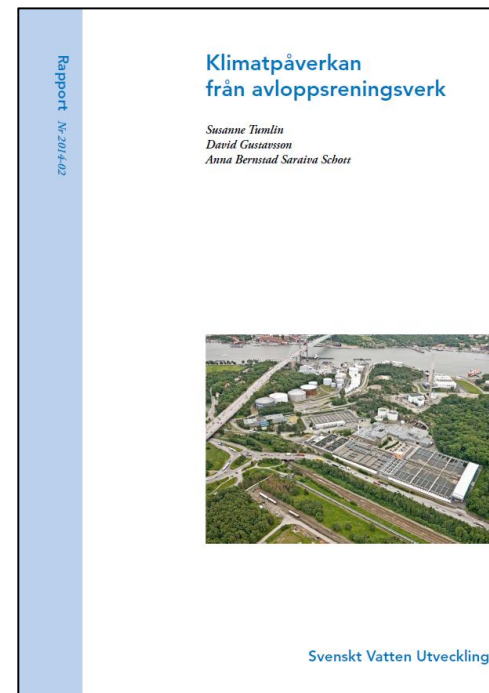
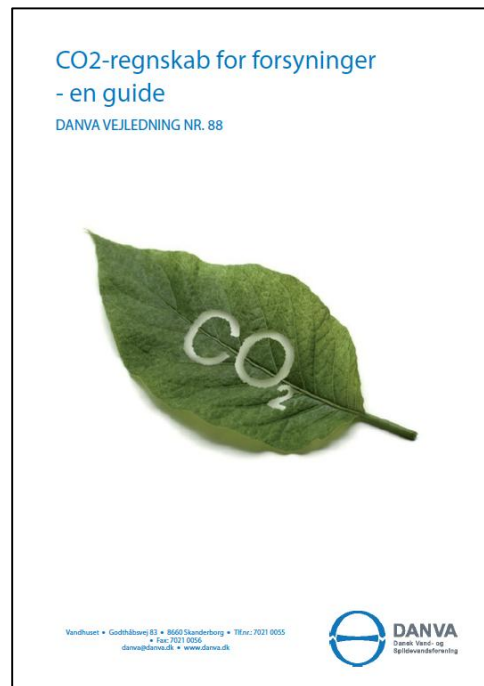
- + Biomasser
- + KOD
- + Septisk slam
- + Industri
- + Fedt

Systemafgræsning

Klimaneutral

- Energineutralt renselanlæg ikke nødvendigvis lig med CO₂ neutralt renselanlæg
- CO₂ opgørelser - livscyklus-tankegang - systemafgrænsning
- Joker: Lattergas (og metan)
  - Vi bliver nødt til at måle, og blive klogere!

Energiproduktion - interessant?

- Er energiproduktion overhovedet interessant i 2025 - 2040?
- Fremstilling af højværdiprodukter i stedet for energi?

Spildevand

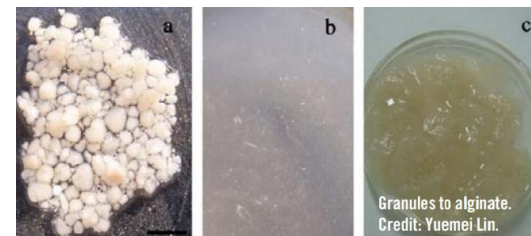
Ressourcer

- Kulstof
- Næringsalte
- Termisk energi
- Biogas & CO₂
- Biomasse
- Renset spildevand
- Metaller

Prioriteringspyramide

Recovery and reuse of alginate from granular Nereda sludge

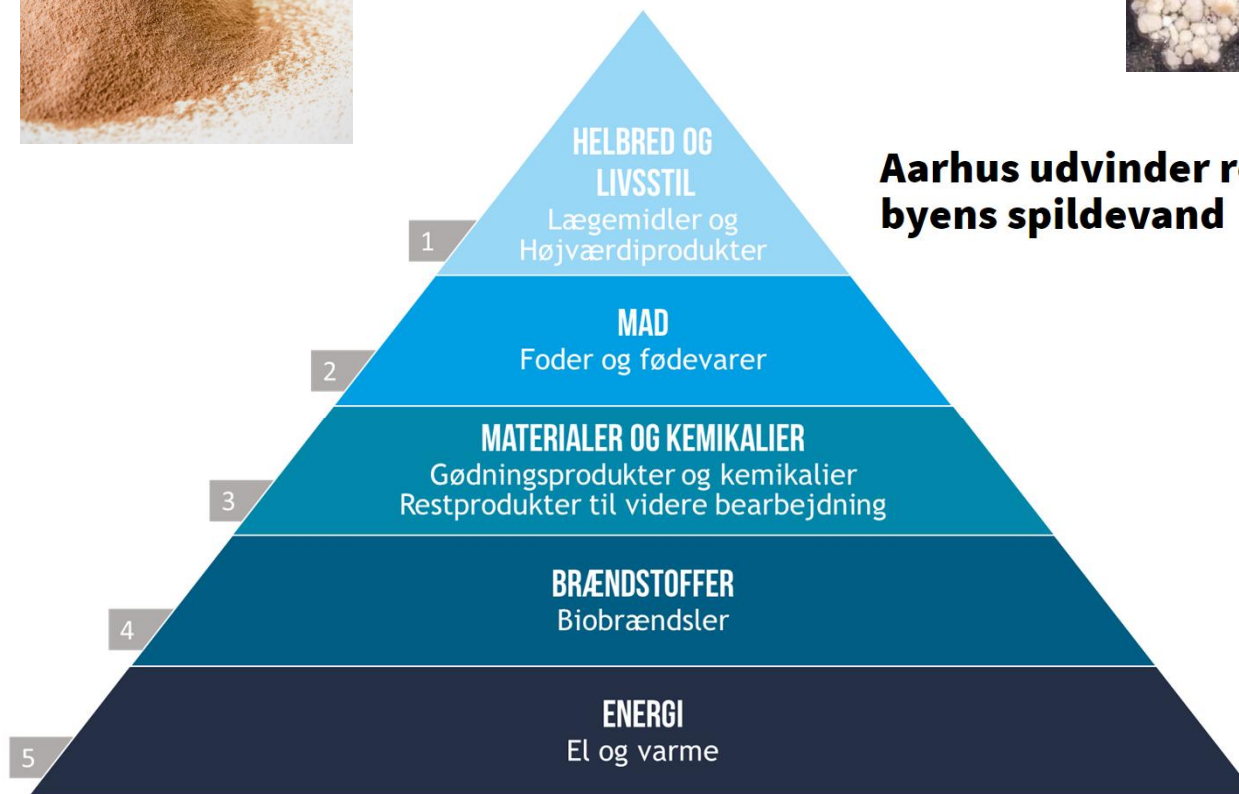
Protein fra gas kan erstatte importeret foder

HØJ VÆRDI

LAV VÆRDI

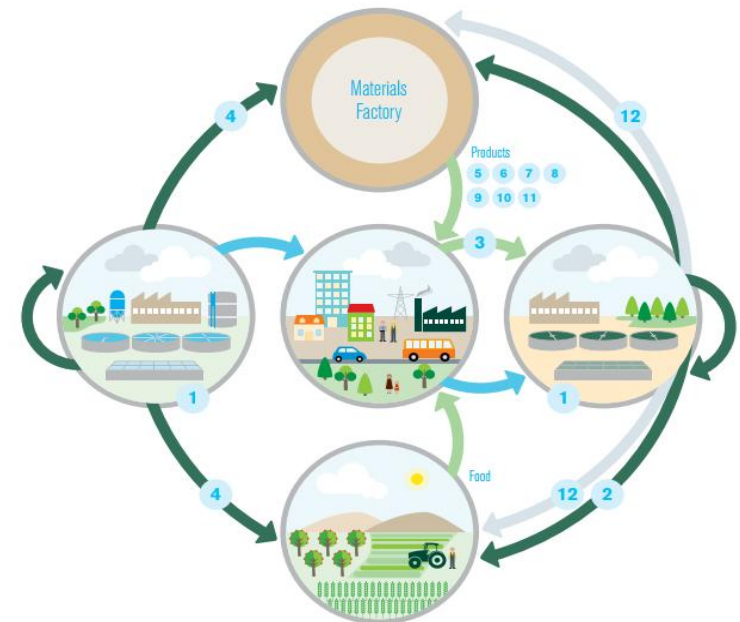
Aarhus udvinder rent fosfor til markerne af byens spildevand

Schweiz skyller 47 kilo rent guld ud med spildevandet - hvert år

Opsummering - Energi/CO₂

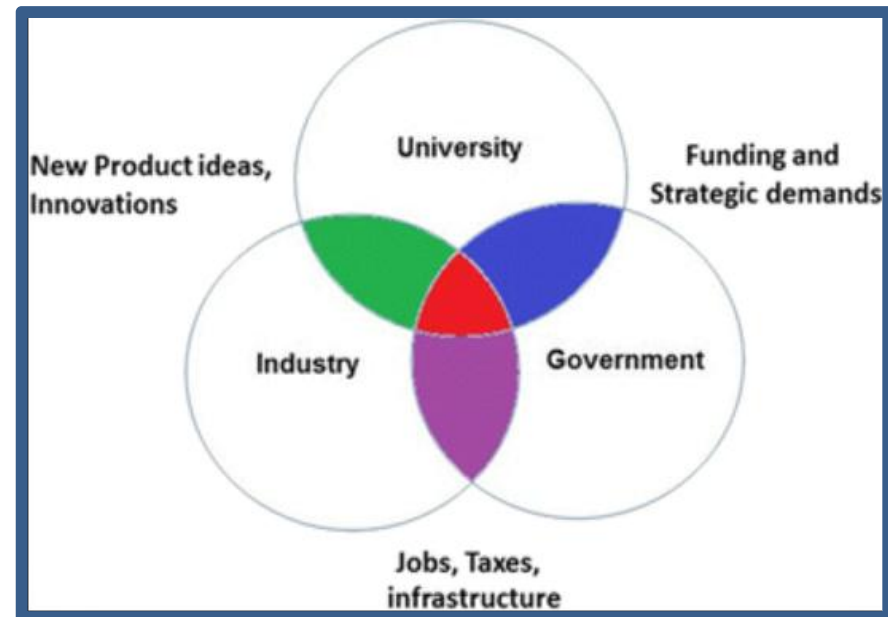
- Energiproducerende vandsektor ? JA, med god økonomi
- CO₂ neutral vandsektor? Måske
- Klar kommunikationen omkring energi- og CO₂ opgørelser
- Skærpede krav f.eks. fjernelse af miljøfremmede stoffer

Figur: IWA

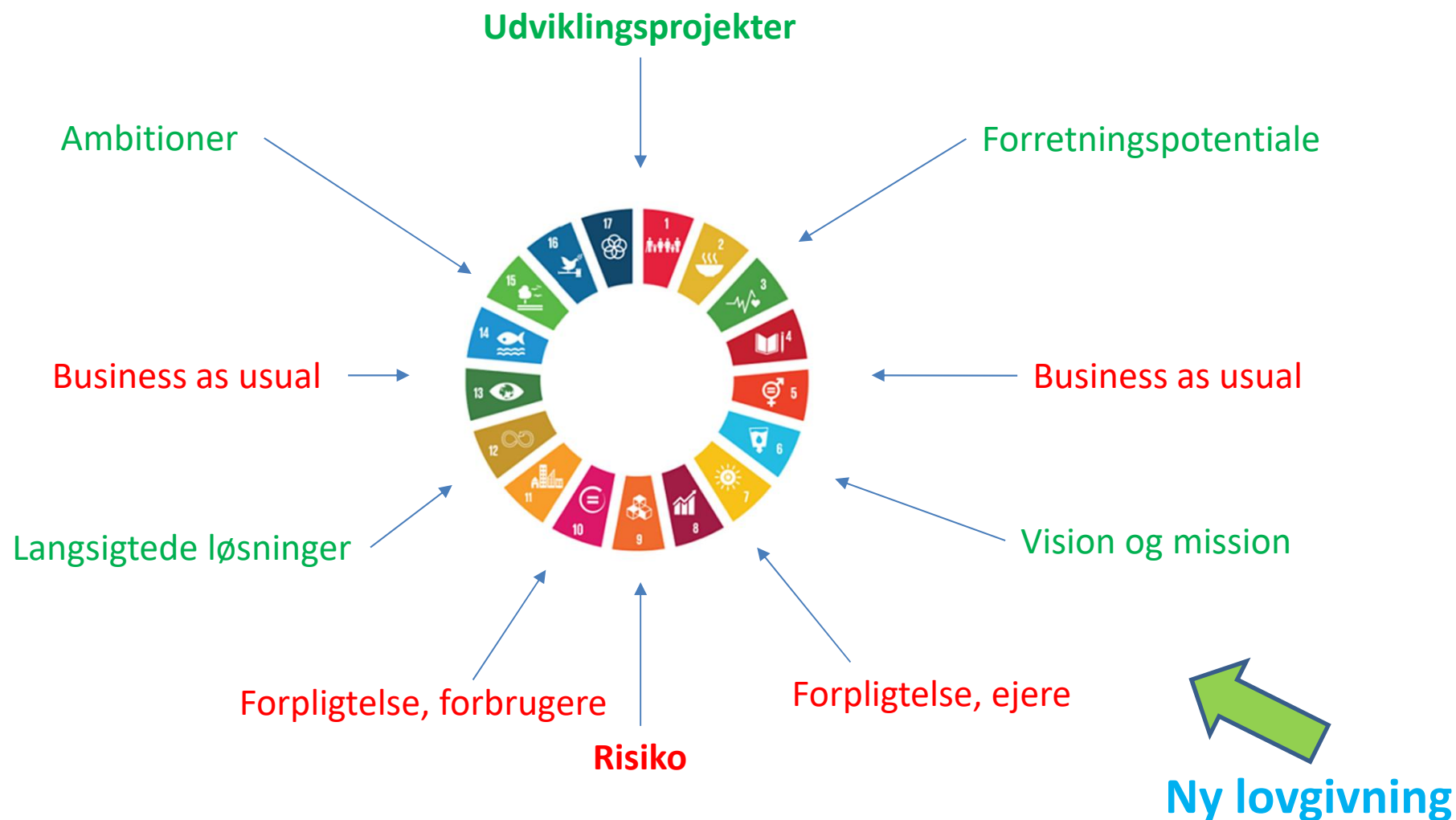
Opsummering - barrierer

- Konsolidering
- Politisk pres - stil krav / belønning - teknologien er tilstede.
- Rammerne - stopklods for samarbejde mellem forsyningsarter
  - Kildesorteret Organisk Dagrenovation
  - Industrielle restprodukter
  - Varmepumper
  - Fosfor
- Innovation - prisloft, støttesatser

Figur: Lunds Universitet.

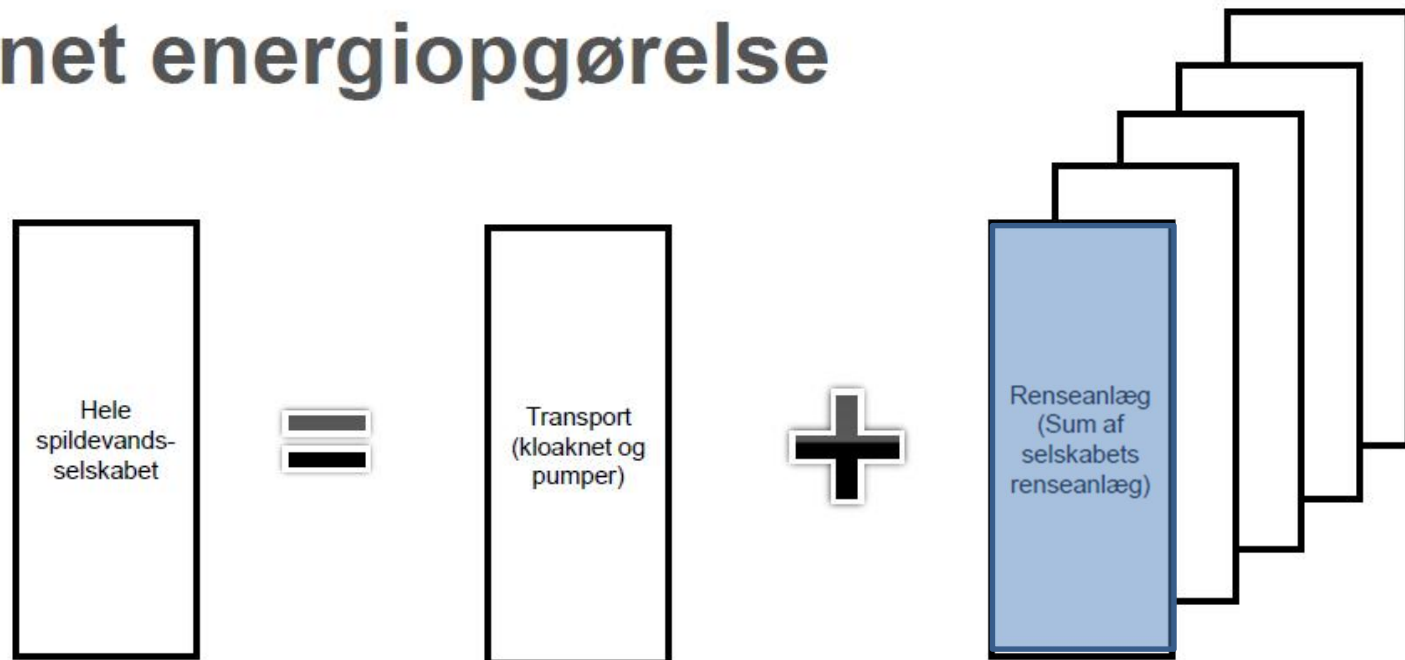
Barrierer og muligheder

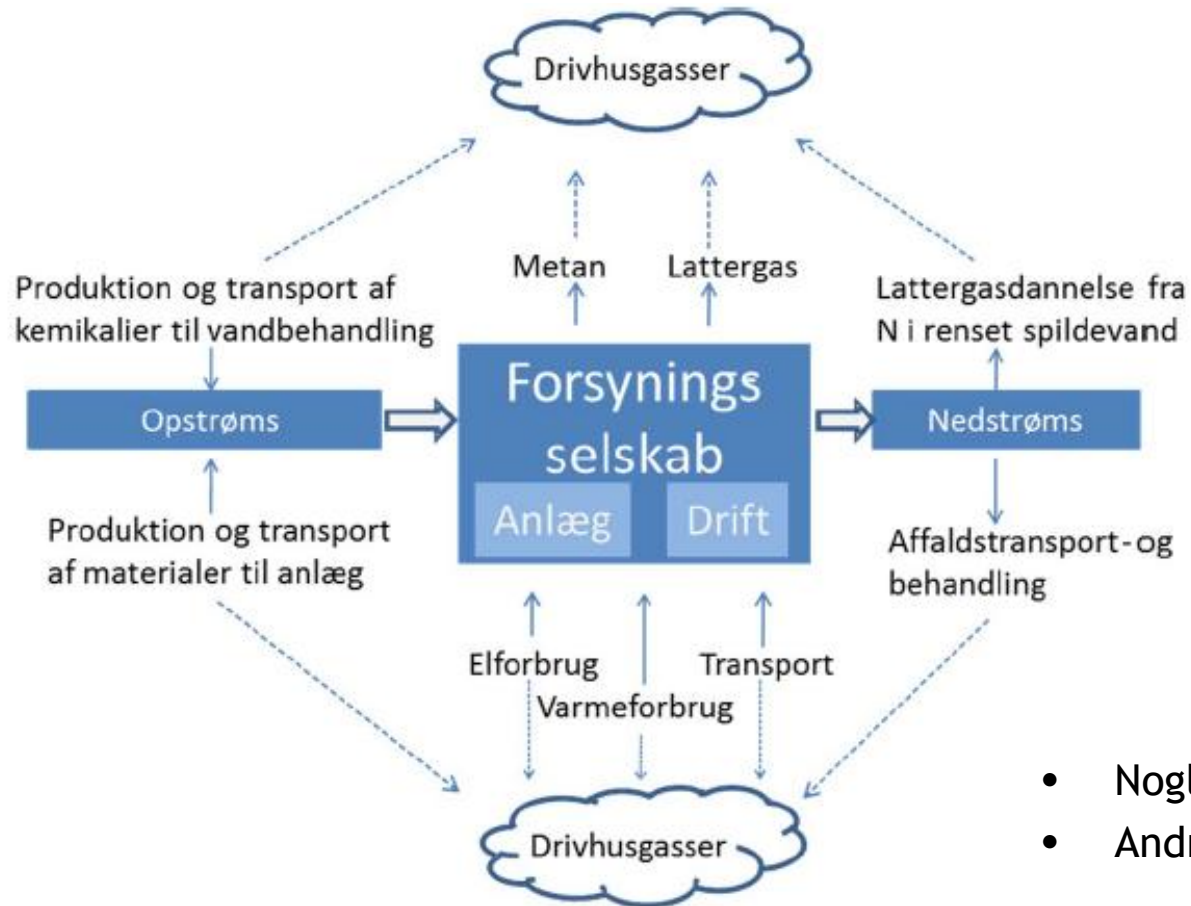

Rammer (DANVA)

Overordnet energiopgørelse

CO₂, DANVA

Figur 2 kilder til energiforbrug og CO₂ emissioner relateret til forsyningerne

- Nogle bidrag er nemme at opgøre
- Andre meget udfordrende
- Oftest de udfordrende som har størst indflydelse